

ÅRSREDOVISNING

för

LO och LO-koncernen

2016

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2016

LOs organisation och uppdrag

Landsorganisationen i Sverige – LO – är en sammanslutning av fackliga arbetstagarorganisationer – förbund.

LO har till uppgift att leda och samordna LOs och förbundens arbete med att tillvarata arbetstagarnas intressen på arbetsmarknaden och inom näringslivet.

LOs medlemmar utgörs av 14 anslutna medlemsförbund. Förbunden består i sin tur av sammanlagt 1 448 492 medlemmar vid räkenskapsårets utgång (1 467 417) varav 52 % män och 48 % kvinnor.

För att kunna fullfölja sin uppgift ska LO närmast verka för:

- att de anslutna förbunden organiserar och sammansluter arbetstagare i privat, statlig och kommunal tjänst,
- att de anslutna förbundens verksamhet bedrivs efter enhetliga linjer och under solidarisk samverkan varvid gemensamma intressen ska beaktas och hänsyn tas till den enskildes rätt och samhällets berättigade krav,
- att arbetstagarnas intressen i rättsliga och samhällspolitiska frågor tillvaratas,
- att utveckla förbindelser med motsvarande organisationer i Sverige och i andra länder,
- att genom medlemskap i internationella fackliga organisationer och i övrigt internationellt hävda fackliga intressen samt
- att de anslutna förbundens lokala organisationer samverkar i organiserad tvärfacklig verksamhet i LO-distrikten.”

Kongressen är LOs högsta beslutsfattande organ och kongressen styr verksamheten under kongressperioden. På kongressen 2004 antogs en vision. Visionen lyder som följer.

”Medlemmar som är stolta, kunniga och medvetna. En arbetsmarknad med rikstäckande kollektivavtal för social rättvisa, jämlikhet och jämställdhet. En välfärd präglad av generositet och solidaritet. Ett land präglad av tillväxt och ekonomisk stabilitet. Ett land för alla i nära samarbete med andra länder och folk. Det är vår fackliga vision.”

Utifrån Kongressens vision beslutade LOs styrelse om en verksamhetsplan för 2016-2020. Verksamhetsplanen tog sitt avstamp i att den svenska modellen står inför ett vägskeje. LO och förbunden är bärare av tidlösa idéer och värderingar så som allas lika värde, solidaritet, frihet och jämlikhet och vi använder vår styrka för att skapa en bättre värld för alla. Styrkan har vi haft genom hög organisationsgrad, hög kollektivavtalsäckning, facklig-politiskt arbete och opinionsbildning. Vi kan dock konstatera att på flera nivåer, både nationellt och

internationellt, utmanas vår svenska modell. En av de viktigaste orsakerna handlar om att vi inte har full sysselsättning. Det har bland annat lett till förändrade förutsättningar när det gäller arbetsvillkoren som arbetstider och anställningsformer. Det har över tid skapat en förskjutning i möjligheten till inflytande över arbetet från anställd till arbetsgivare.

Under 2016 har två områden varit prioriterade:

1. Full sysselsättning och ökad jämlikhet; med fokus på att bredda frågan om full sysselsättning med ett jämlikhetsperspektiv.
2. Organisera eller dö; med fokus på att stärka vår roll som organisation och stödja förbundens arbete med att rekrytera nya medlemmar.

Kongressen 2016

Mellan den 17 och 20 juni genomfördes LOs 28:e kongress. Temat för kongressen var – Investera för jämlikhet! Till kongressen hade styrelsen 2015 presenterat en kongressrapport om Vägen till full sysselsättning och rättvisare löner. I rapporten fanns 75 uppsatser som kongressen hade att ta ställning till. 308 motioner lämnades in till kongressen och totalt 574 uppsatser behandlades. Debatterna handlade om arbetslivets villkor till exempel allmän visstidsanställning, hur välfärden ska stärkas, vårt internationella engagemang och hur vi blir starkare som organisation. Kongressen beslutade efter förslag från LOs styrelse att tillsätta en jämlikhetsutredning, en utredning om LOs roll, uppdrag och interna organisation, en utredning om det goda arbetet samt att ta fram både ett klimatpolitiskt program och ett näringspolitiskt program.

På kongressen omvaldes Karl-Petter Thorwaldsson som LOs ordförande samt Torbjörn Johansson som tredje vice ordförande och avtalssekreterare. Therese Guovelin valdes till förste vice ordförande. Therese var fram till LOs kongress ordförande för Hotell och Restaurangfacket. Berit Müllerström valdes till andre vice ordförande. Berit var fram till kongressen chef för organisationsutvecklingsenheten på Kommunal.

Riskkarta

För att arbeta mer systematiskt med de risker som finns i LOs verksamhet har en riskkarta tagits fram och antagits av styrelsen. Riskkartan bygger på en bedömning av risken och den skada som kan orsakas om risken inträffar. Utifrån riskkartan håller handlingsplaner på att ta fram liksom underlag för en kommande internkontrollfunktion.

Personal

Under hösten 2015 genomfördes en individuell förändringsprofil och en arbetsmiljöenkät. För att ta ett samlat grepp om de synpunkter som kom fram i undersökningarna tillsattes en partsgemensam arbetsgrupp som har jobbat med den goda arbetsplatsen. Gruppen har bland annat genomfört workshops för att få ett bredare underlag för det kommande arbetet. Gruppen kommer att redovisa sina slutsatser och förslag under 2017.

För att stödja de som vill förändra sin livsstil och vikt startades en vikvaktargrupp som LO valt att stödja.

10 personer har rekryterats till LO under året och 12 personer har slutat. LO eftersträvar en jämn könsfördelning inom alla yrkesgrupper, vilket möjliggjorts under verksamhetsåret.

Under hösten genomfördes en förändring av den interna organisationen. En av synpunkterna i arbetsmiljöenkäten var att många önskade mer stöd i arbetet och bättre närhet till sin chef. För att möta detta ändrades enhetsstrukturen så att policyenheterna fick färre antal medarbetare per enhet samt att en enhet skapades som samlade de kansliövergripande funktionerna som personal, ekonomi och service. I samband med införandet av den nya organisationen rekryterades ny personalchef.

Väsentliga finansiella händelser under verksamhetsåret

LOs intäkter är i stor utsträckning baserade på förbundens medlemsantal och på LO representantskaps beslut om medlemsavgiftens storlek. Medlemsavgiftens storlek bestäms utifrån förändringen av förbundens medlemsintäkter. För räkenskapsåret minskade det totala antalet medlemmar i förbunden.

Under året har renovering av ventilation och ytskikt genomförts av konferensavdelningen i LO-kansliets lokaler vid Norra Bantorget.

Moderföretagets resultat och ställning

Medlemsavgifterna uppgick till 263,9 mkr (262,5 mkr). Medlemsförbunden betalar till LO en avgift baserad på varje förbunds medlemsantal vilket motsvarar cirka 203-225 kronor per medlem och år. Medlemsavgiften till LO per medlem höjdes inför verksamhetsåret 2009 efter att ha varit oförändrad sedan 1991 och följer numera förbundens medlemsintäkter.

Resterande del av den fackliga verksamhetens intäkter uppgick till 251,2 mkr (251,1 mkr). Övriga intäkter bestod i huvudsak av anslag från statliga myndigheter och andra organisationer bl.a. AFA Försäkring. Kostnaden för verksamheten uppgick till 571,2 mkr (539,7 mkr). I detta ingår bidrag till närstående organisationer. Under räkenskapsåret har totalt 33,5 mkr (35,5 mkr) lämnats som anslag och medlemsavgifter till närstående bl.a. Arbetarrörelsens arkiv, EFS, FFI.

LO strävar med den ekonomiska verksamheten att nå kostnadstäckning för den fackliga verksamheten. LOs resultat för den fackliga verksamheten uppgick till -54,1 mkr (-26,0 mkr). Årets resultat blev 3,8 mkr (0,6 mkr).

LO äger fyra fastigheter i Stockholm. Skolan 1 används för LO-kansliets verksamhet. Övriga fastigheter är uthyrda.

Fastighet	Ort/land	Typ	Kvadratmeter	Bokfört värde
Skolan 1	Stockholm	kontor	5 120	62 150
Skolan 2	Stockholm	kontor	4 007	29 689
Blåkulla 8	Stockholm	bostäder	359	1 564
Blåkulla 9	Stockholm	bostäder	337	1 277
SUMMA			9 823	94 680

Eget kapital

		Koncernen		LO	
		2016	2015	2016	2015
Kapitalbehållning vid årets ingång		2 762 055	2 682 616	1 322 630	1 322 061
Omräkningsdifferenser		4 197	-2 230		-1
Utdelning minoriteten		-27 440	-24 990		
Årets resultat		102 080	106 659	3 838	570
Kapitalbehållning vid årets utgång		2 840 892	2 762 055	1 326 468	1 322 630
Förändring av totalt eget kapital i koncernen	Bundet eget kapital	Ändamålsbestämda medel	Övrigt fritt eget kapital	Minoritetsintresse	Totalt
Belopp vid årets ingång	1 193 081	14 540	1 311 296	243 138	2 762 055
Omräkningsdifferenser			4 197		4 197
Årets ianspråktagande		-2 872	2 872		0
Utdelning minoriteten				-27 440	-27 440
Årets resultat			80 330	21 750	102 080
Belopp vid årets utgång	1 193 081	11 668	1 398 695	237 448	2 840 892
Förändring av LOs egna kapital	Bundet eget kapital	Ändamålsbestämda medel	Balanserat fritt eget kapital	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	1 193 081	14 540	114 439	570	1 322 630
Disposition av fg års resultat			570	-570	0
Årets resultat		-2 872	2 872	3 838	3 838
Belopp vid årets utgång	1 193 081	11 668	117 881	3 838	1 326 468

För närvarande har LO inga räntebärande skulder. LO ska hålla en ekonomisk konfliktberedskap genom hög likviditet i finansförvaltningen alternativt med tillgångar med gott belåningsvärde vilket fastighetsinnehavet utgör.

Kongressen år 2008 beslutade att LOs bundna egna kapital ska motsvara det belopp som fanns i räkenskaperna vid utgången av 1999 och värdesäkras genom att det, genomsnittligt över kongressperioden, ska finnas tillgångar vars marknadsvärde minst är lika stort som det bundna egna kapitalet ökat med konsumentprisindex från basår 2000.

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
<i>Bundet eget kapital</i>					
Bundna reserver	1 193 081	1 193 081	1 193 081	1 193 081	1 193 081
<i>Fritt eget kapital</i>					
Balanserad vinst	117 881	114 439	129 512	115 942	164 309
Reserverade medel	11 668	14 540	14 540	40 653	32 542
Årets resultat	3 838	570	-15 072	-12 543	-40 252
Summa eget kapital	1 326 468	1 322 630	1 322 061	1 337 133	1 349 680

Som framgår av tabellen uppgick LOs egna kapital vid räkenskapsårets utgång till 1 326 mkr (1 323 mkr). Kravet på det värdesäkrade egna kapitalet för 2016 uppgick till 1 461 miljoner kronor att jämföra med de genomsnittliga tillgångarna på 4 044 miljoner kronor. Detta innebär att kongressens krav på eget kapital är tillgodosett.

Nedan redovisas marknadsvärdet av LO-koncernens tillgångar såsom justerat eget kapital. Det justerade egna kapitalet är beräknat som koncernens redovisade egna kapital justerat med skillnaden mellan det bokförda värdet och marknadsvärdet av byggnader och mark samt kortfristiga placeringar. Hänsyn har tagits till minoritetens andel och latent skatt. Eventuellt övervärde av andelar i intresseföretag har inte beaktats. Marknadsvärden för byggnader och mark följer av koncernens redovisningsprinciper som redovisas i not 12.

Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Eget kapital	2 625 194	2 518 917	2 433 826	2 353 546	2 364 197
Övervärde fastigheter	2 291 381	1 575 127	1 247 018	1 084 705	905 150
avgår minoritet	-854 319	-544 916	-413 821	-352 666	-273 145
Övervärde korta placeringar	382 477	310 111	357 904	272 581	110 817
Summa övervärde före skatt	1 819 539	1 340 322	1 191 101	1 004 620	742 822
Skatt 22 %	-400 299	-294 871	-262 042	-221 016	-163 421
Justerat Eget Kapital efter skatt	4 044 435	3 564 368	3 362 885	3 137 150	2 943 598

Framtida utveckling

I LOs omvärldsanalys har ett antal utmaningar och hot identifierats. Det mesta härrör sig till arbetsmarknaden där skillnaderna mellan olika grupper i arbetslivet och samhället ökar. En växande grupp arbetstagare har fått sämre villkor på arbetsmarknaden med hög arbetslöshet och försämrade arbetslöshetsförsäkring. Samtidigt har kvinnor fortsatt sämre löner och arbetsvillkor än män och det blir allt svårare för unga att etablera sig på arbetsmarknaden. Osäkerheten och otryggheten hos arbetstagarna skapar oro inför framtiden vilket bidrar till att stödet för antidemokratiska och främlingsfientliga rörelser ökar. Detta är frågor som står högt på agendan under kommande år. Migrationspolitik och i synnerhet flyktingars möjlighet till inträde på arbetsmarknaden kommer att vara ett aktuellt område de närmaste åren.

Medlemsfrågan är en viktig faktor som påverkar både LOs och förbundens ekonomi och därigenom möjligheterna att genomföra facklig verksamhet. Under år 2016 förlorade medlemsförbunden 15 948 av sina aktiva medlemmar. För år 2015 ökade antalet aktiva medlemmar med 5 122.

Hållbarhet

Förutom att LO har arbetstagares rättigheter som huvudsaklig inriktning, beaktar LO alltid hållbarhetsaspekten i sina finansiella placeringar. LO utesluter investeringar i företag som förknippas med oacceptabla arbetsförhållanden, kriminell verksamhet, pornografi, miljöförstöring eller bristande produktsäkerhet. LOs ägande ska baseras på de universella värderingar som uttrycks i FN:s allmänna förklaringar om de mänskliga rättigheterna samt FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (1966) samt FN:s konvention om

ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (1966). Den Internationella Arbetstagarorganisationen ILOs konventioner är vägledande för all placeringsverksamhet. LOs styrelse har även fattat beslut om att kunna investera i verksamhet som kan påverka framtida generationers möjligheter.

I LO-koncernens fastighetsverksamhet läggs stor vikt på miljö-och energifrågor vilket har fastlagts i Bantorget Egendoms ägarpolicy.

Koncernen

LO såg under 2014 över sin organisation och verksamhet i syfte att få en tydligare struktur och en bättre styrning. Uppdelning i facklig verksamhet och kommersiell verksamhet genomfördes genom att i princip samtliga affärsdrivna dotterbolag allokerades in under Bantorget Förvaltning AB (org nr 556057-7388). Den kommersiella verksamheten har delats upp i två ben. Finansiella tillgångar har samlats i Bantorget Finans AB (org nr 556152-4595) medan fastighetsbolag och rörelsedrivande dotterbolag har samlats under Bantorget Egendom AB (org nr 556956-0040).

Landsorganisationen är därmed moderföretag till följande dotterföretag: Bantorget Förvaltning AB (100%), Utbildningsförlaget Brevskolan Ek förening org nr 702000-2601 (96%) samt LO-TCO Rättsskydd AB org nr 556150-9257 (90%).

Bantorget Förvaltning AB är i sin tur moderföretag till Bantorget Finans AB (100%), Bantorget Egendom AB (100%), LO ServiceCenter AB org nr 556638-0464 (100%) och Bantorget Grafiska AB org nr 556987-6740 (100%).

Resultat och ställning

Koncernen har under året omsatt 908,0 mkr (886,1 mkr) och redovisar ett resultat före skatt med 121,9 mkr (143,6 mkr). Resultatet från finansiella investeringar uppgick till 108,7 mkr (100,3 mkr). Årets resultat uppgår till 102,1 mkr (106,7 mkr).

LO-koncernens resultat 2016– 2012					
Tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Facklig verksamhet	-56 110	-26 049	-48 301	-64 518	-82 802
Fastighetsförvaltning	61 982	77 118	54 500	53 475	44 760
Hotell och konferensverksamhet	6 179	223	224	712	-48
Juridisk verksamhet	-2 310	-874	-227	-1 516	-1 565
Övrigt tryckeri, ekonomiservice m m	-5 187	-7 249	1 809	-	-
Övrig verksamhet	8 630	98	3 422	-3 512	-1 033
Finansnetto	108 707	100 316	110 513	27 526	67 757
Upplösning av omstruktureringsreserv	0	0	2 936	4 700	0
Resultat efter finansiella poster	121 891	143 583	124 876	16 867	27 069
Skatter	-19 811	-36 924	-34 640	-17 242	-15 517
Minoritetens andel av årets resultat					-18 020
Årets resultat	102 080	106 659	90 236	-375	-6 468

Flerårsjämförelsen har ej omräknats enligt K3 för år 2012.

Fastighetsförvaltning

Bantorget Egendom AB är moderföretag för fastighetsbolagen och de rörelsedrivande bolagen. Fastighetsverksamheten utgörs av ett flertal kommersiella fastigheter huvudsakligen belägna i centrala Stockholm. Dessutom äger koncernen hotellverksamheter i Italien och i Örenäs. Markutveckling bedrivs i tre markområden i Stockholms omnejd med syfte att exploatera dessa till planlagd kvartersmark.

Koncernens omsättning uppgick till 313,3 mkr (301,4 mkr) och årets resultat blev 133,3 mkr (56,9 mkr). Koncernens hyresintäkter uppgick till 150,8 mkr (149,3 mkr).

Finansförvaltning

Bantorget Finans AB bedriver förvaltning av värdepapper. Bolagets omsättning uppgick till 0 mkr (0 mkr) och årets resultat blev 13,7 mkr (41,5 mkr).

Bolagets finansiella tillgångar utgörs i huvudsak av andelar i värdepappersfonder. Den finansiella verksamheten har inriktats på lägre risk och högre direktavkastning. Den negativa trenden från hösten 2015 höll i sig första kvartalet 2016. Därefter har världens börser återhämtat sig i stor utsträckning. Orosmoment som Storbritanniens folkomröstning om utträde ur EU och valet i USA fick liten påverkan på avkastningen. Den fortsatt låga räntan påverkar portföljens avkastning negativt och möjligheterna till att påverka detta, utan att förändra risknivån, är begränsade.

Bolaget har i sitt placeringsreglemente definierat och tydliggjort de risker bolaget avser att ta i sin finansförvaltning och balanserat dessa genom god diversifiering. Ett led i diversifieringen är att bolaget har både ränte- och aktieportföljer. I ränteportföljen finns förutom räntebärande placeringar, även derivat i valutor för att reducera risken för valutakursförluster.

Bolaget utsätts i sin finansförvaltning för finansiella risker vilket inkluderar förändringar i priser på såväl aktie- som räntemarknad. I ränteförvaltningen exponeras även bolaget för motpartsrisk (kreditrisk). I samband med att en betydande del av aktieexponeringen är mot utlandet inkluderas även valutarisk.

Bolaget beaktar alltid den etiska aspekten i sin placeringsverksamhet. Bolaget utesluter investeringar hos förvaltare eller i fonder som förknippas med oacceptabla arbetsförhållanden, kriminell verksamhet, pornografi, miljöförstöring eller bristande produktsäkerhet. Bolagets ägande ska baseras på de universella värderingar som uttrycks i FN:s allmänna förklaringar om de mänskliga rättigheterna samt FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (1966) samt FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (1966). Den Internationella Arbetstagarorganisationen ILOs konventioner är vägledande för all placeringsverksamhet.

Direktavkastningen på aktier och räntor har under året uppgått till 29 mkr eller 1,6 %, (1,6%).

Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2016 till 1 802 mkr att jämföras med 1 451 mkr vid årets ingång.

Dotterföretagen

LO-TCO Rättsskydd AB ägs till största delen av LO och resterande del ägs av TCO. Bolaget tillhandahåller juridisk service i huvudsak inom området arbetsrätt till LO och TCO med anslutna förbund. Därigenom bereds närmare 3 miljoner medlemmar möjlighet till rättshjälp.

Bolagets nettoomsättning uppgick till 56,4 mkr (58,5 mkr). Årets resultat uppgick till -1,3 mkr (-0,7 mkr). Av bolagets nettoomsättning avser 2,3% (1,1 %) LO.

Bantorget Förvaltning AB är moderbolag i den affärsdrivande koncernen och svarar därmed för att LOs insyn och påverkan i koncernen säkerställs via styrelsernas uppdrag och åiterrapportering. Bolagets nettoomsättning uppgick till 8,8 mkr (5,8 mkr). Årets resultat uppgick till 63,0 mkr (14,3 mkr).

Utbildningsförlaget Brevskolan, ekonomisk förening (tidigare Bilda förlag och Idé) ägs till största delen av LO och resterande del ägs av Livs och SEKO. Föreningen har bedrivit folkbildning genom utgivning av böcker och studiematerial och genom byråverksamheten som har fokuserat på opinionsbildning, informationskampanjer och medlemskommunikation. Föreningens nettoomsättning uppgick till 7,2 mkr (10,1 mkr). Årets resultat uppgick till 0,7 mkr (-2,2 mkr). Av föreningens nettoomsättning avser 42 % LO (43%). Verksamheten är sedan början av 2017 vilande efter att förlagsrörelsen avyttrats i slutet av 2016.

LO-koncernens resultaträkning (tkr)

		2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
<u>Verksamhetens intäkter</u>	2		
Förbundsavgifter		263 925	262 528
Övriga intäkter	6	646 408	626 159
Förändring av lager av pågående arbeten för annans räkning		<u>-2 382</u>	<u>-2 583</u>
		907 951	886 104
<u>Verksamhetens kostnader</u>			
Råvaror och förnödenheter		-28 790	-24 453
Handelsvaror		-3 353	-3 362
Externa kostnader	5, 6	-564 025	-527 825
Personalkostnader	3, 4	-259 490	-242 636
Av- och nedskrivningar	11, 12, 13	-52 879	-55 517
Andel i intresseföretags resultat efter skatt		<u>13 770</u>	<u>10 956</u>
		-894 767	-842 837
Verksamhetens resultat	2	13 184	43 267
<u>Resultat från finansiella investeringar</u>			
Resultat från försäljning dotterbolag		0	5 869
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	104 170	28 140
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	30 027	88 855
Räntekostnader och liknande resultatposter		<u>-25 490</u>	<u>-22 548</u>
		108 707	100 316
Resultat efter finansiella poster		121 891	143 583
Skatt	10	-19 811	-36 924
Årets resultat		102 080	106 659
Hänförligt till:			
Moderföretagets ägare		80 330	87 273
Minoritetsintresse		21 750	19 386

LO-koncernens balansräkning (tkr)

Tillgångar

		2016-12-31	2015-12-31
Anläggningstillgångar			
<u>Immateriella anläggningstillgångar</u>			
Balanserade utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande arbeten	11	28	249
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Byggnader och mark	12	1 329 177	1 326 689
Inventarier	13	76 805	65 979
Pågående nyanläggningar	14	<u>13 899</u>	<u>15 680</u>
		1 419 881	1 408 348
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andelar i intresseföretag	17	116 233	86 748
Andra långfristiga värdepappersinnehav	18	210 358	400 985
Uppskjutna skattefordringar	26	5 200	5 293
Andra långfristiga fordringar	19	<u>191 621</u>	<u>241 060</u>
		523 412	734 086
Summa anläggningstillgångar		1 943 321	2 142 683
Omsättningstillgångar			
<u>Varulager m m</u>			
Råvaror och förnödenheter		1 766	2 290
Färdiga varor och handelsvaror		<u>414</u>	<u>1 115</u>
		2 180	3 405
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		28 466	37 620
Fordringar hos intresseföretag		0	8 935
Skattefordran		64 183	43 438
Övriga fordringar		8 122	5 247
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	<u>53 096</u>	<u>57 095</u>
		153 867	152 335
<u>Kortfristiga placeringar</u>	21	1 426 576	1 156 624
<u>Kassa och bank</u>		<u>279 007</u>	<u>356 221</u>
Summa omsättningstillgångar		1 861 630	1 668 585
Summa tillgångar		<u>3 804 951</u>	<u>3 811 268</u>

LO-koncernens balansräkning (tkr)

		2016-12-31	2015-12-31
Eget kapital och skulder			
<u>Eget kapital</u>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Bundna reserver		1 193 081	1 193 081
<i>Fritt eget kapital</i>			
Ändamålsbestämda medel	22	11 668	14 540
Balanserad vinst		<u>1 398 695</u>	<u>1 311 296</u>
Summa eget kapital hänförligt till moderföretagets koncern		2 603 444	2 518 917
<i>Minoritetsintressen</i>		237 448	243 138
Summa eget kapital		2 840 892	2 762 055
<u>Avsättningar</u>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	66 425	64 856
Avsättningar för uppskjuten skatt	26	34 477	37 207
Övriga avsättningar	25	<u>755</u>	<u>2 302</u>
Summa avsättningar		101 657	104 365
<u>Långfristiga skulder</u>	27		
Skulder till kreditinstitut		585 493	611 382
Övriga långfristiga skulder		<u>9 382</u>	<u>11 731</u>
Summa långfristiga skulder		594 875	623 113
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Skulder till kreditinstitut		24 288	9 095
Förskott från kunder		835	697
Leverantörsskulder		94 183	90 548
Skatteskuld		33 249	41 756
Övriga skulder		25 949	103 115
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	<u>89 023</u>	<u>76 524</u>
Summa kortfristiga skulder		267 527	321 735
Summa eget kapital och skulder		<u>3 804 951</u>	<u>3 811 268</u>

LO-koncernen kassaflödesanalys (tkr)

	2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Inbetalningar	923 303	879 497
Utbetalningar	-912 759	-703 403
Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter	10 544	176 094
Erhållen ränta	14 499	17 615
Erhållna utdelningar	196 231	39 931
Erlagd ränta	-25 490	-22 548
Betald skatt	-51 628	-18 236
Kassaflöde från den löpande verksamheten	144 156	192 856
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i imateriella anläggningstillgångar	-28	-200
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-58 953	-35 002
Sålda materiella anläggningstillgångar	499	-1 912
Investeringar i dotterföretag	0	0
Sålda andelar i dotterföretag	0	7 747
Sålda andelar i intresseföretag	100	0
Investeringar i intresseföretag	-15 765	-5 089
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-40 426	-22 189
Avyttring/amorteringar av övriga finansiella anläggningstillgångar	203 318	18 977
Ökning/minskning av kortfristiga finansiella placeringar	-269 630	-22 161
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-180 885	-59 829
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Upptagna lån	0	15 742
Amortering av skuld	-28 238	-15 341
Ökning/minskning av kortfristiga finansiella skulder	15 193	1 590
Utdelning/tillskott till/från minoritet	-27 440	-24 990
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-40 485	-22 999
Årets kassaflöde	-77 214	110 028
Likvida medel vid årets början	356 221	246 193
Likvida medel vid årets slut	279 007	356 221

LO moderföretagets resultaträkning (tkr)

		2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
<u>Fackliga verksamhetens intäkter och kostnader</u>			
Förbundsavgifter		263 925	262 528
Bidrag		231 078	220 823
Övriga intäkter		<u>20 072</u>	<u>30 286</u>
<u>Summa fackliga verksamhetens intäkter</u>	32	515 075	513 637
Avgifter och anslag till andra organisationer		-33 455	-35 460
Externa kostnader	5,6	-399 285	-380 792
Personalkostnader	3,4	-133 966	-120 133
Avskrivningar enligt plan		<u>-4 479</u>	<u>-3 301</u>
<u>Summa fackliga verksamhetens kostnader</u>	32	-571 185	-539 686
Fackliga verksamhetens resultat		-56 110	-26 049
Resultat från fastighetsförvaltningen			
Hysesintäkter		12 219	10 645
Externa kostnader	5,6	-16 552	-6 359
Personalkostnader	3,4	0	-171
Avskrivningar enl plan		<u>-2 498</u>	<u>-2 646</u>
Resultat från fastighetsförvaltning		-6 831	1 469
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernföretag		50 000	5 892
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	95	7 323
Ränteintäkter från koncernföretag		19	18
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	304	272
Nedskrivning av aktier i intresseföretag		-2 950	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		<u>-150</u>	<u>-22</u>
Resultat från finansiella investeringar		47 318	13 483
Resultat efter finansiella poster		-15 623	-11 097
Bokslutsdispositioner	9	25 729	24 772
Skatt	10	<u>-6 268</u>	<u>-13 105</u>
Årets resultat		3 838	570

LO moderföretagets balansräkning (tkr)

Tillgångar

		2016-12-31	2015-12-31
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Byggnader och mark	12	100 523	90 822
Inventarier	13	18 619	14 382
Pågående nyanläggningar	14	<u>101</u>	<u>7 199</u>
		119 243	112 403
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andelar i koncernföretag	15	1 267 836	1 267 836
Fordringar hos koncernföretag	16	3 000	3 000
Andelar i intresseföretag	17	5 565	2 665
Andra långfristiga värdepappersinnehav	18	88 214	91 214
Andra långfristiga fordringar	19	<u>300</u>	<u>388</u>
		1 364 915	1 365 103
Summa anläggningstillgångar		1 484 158	1 477 506
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		7 378	20 363
Fordringar hos koncernföretag		3 916	3 663
Fordringar hos intresseföretag		0	8 935
Skattefordran		39 483	39 945
Övriga fordringar		636	550
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	<u>19 404</u>	<u>23 396</u>
		70 817	96 852
<u>Kassa och bank</u>		<u>92 614</u>	<u>84 763</u>
Summa omsättningstillgångar		163 431	181 615
Summa tillgångar		<u>1 647 589</u>	<u>1 659 121</u>

LO moderföretagets balansräkning (tkr)

		2016-12-31	2015-12-31
Eget kapital och skulder			
<u>Eget kapital</u>			
Bundet eget kapital		1 193 081	1 193 081
Ändamålsbestämda medel	22	11 668	14 540
Balanserat kapital		117 881	114 439
Årets resultat		<u>3 838</u>	<u>570</u>
Summa eget kapital		1 326 468	1 322 630
<u>Obeskattade reserver</u>	23	72 800	98 529
<u>Avsättningar</u>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	60 345	58 252
Avsättning för uppskjuten skatt	26	<u>139</u>	<u>48</u>
Summa avsättningar		60 484	58 300
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		68 026	81 349
Skulder till koncernföretag		75 075	50 029
Övriga skulder		3 244	3 351
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	<u>41 492</u>	<u>44 933</u>
Summa kortfristiga skulder		187 837	179 662
Summa eget kapital och skulder		<u>1 647 589</u>	<u>1 659 121</u>

LO moderföretagets kassaflödesanalys (tkr)

	2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Inbetalningar	548 875	512 952
Utbetalningar	-568 998	-479 946
Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter	-20 123	33 006
Erhållen ränta	323	7 347
Erhållna utdelningar	50 095	95
Erlagd ränta	-150	-22
Betald skatt	-5 715	-9 250
Kassaflöde från den löpande verksamheten	24 430	31 176
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-13 817	-14 002
Investeringar i dotterbolag	0	0
Försäljning dotterföretag	0	139 018
Förvärv intresseandel	0	-290
Försäljning intresseföretag	0	0
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-2 950	-138 963
Avyttring/amorteringar av övriga finansiella anläggningstillgångar	188	0
Ökning/minskning av kortfristiga finansiella placeringar	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-16 579	-14 237
Årets kassaflöde	7 851	16 939
Likvida medel vid årets början	84 763	67 824
Likvida medel vid årets slut	92 614	84 763

Noter (tilläggsupplysningar)

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Års- och koncernredovisningarna upprättas med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Koncernredovisning

Landsorganisationen i Sverige (LO) upprättar koncernredovisning. Företag där LO innehar majoriteten av rösterna på bolagsstämman och företag där LO genom avtal har ett bestämmande inflytande klassificeras som dotterföretag och konsolideras i koncernredovisningen. Uppgifter om koncernföretag finns i noten om finansiella anläggningstillgångar. Dotterföretagen inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör. Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden. Förvärvstidpunkten är den tidpunkt då det bestämmande inflytandet erhålls. Identifierbara tillgångar och skulder värderas inledningsvis till verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Minoritetens andel av de förvärvade nettotillgångarna värderas till verkligt värde. Mellanhavanden mellan koncernföretag elimineras i sin helhet. Dotterföretag i andra länder upprättar sin årsredovisning i utländsk valuta. Vid konsolideringen omräknas posterna i dessa företags balans- och resultaträkningar till balansdagskurs respektive avistakurs. De valutakursdifferenser som uppkommer redovisas i ackumulerade valutakursdifferenser i koncernens eget kapital.

Intresseföretag

Som intresseföretag betraktas de företag som inte är dotterföretag men där moderföretaget direkt eller indirekt innehar minst 20 % av rösterna för samtliga andelar. Andelar i intresseföretag redovisas i koncernredovisningen till kapitalandelsmetoden och i moderföretag och enskilt dotterföretag till anskaffningsvärdemetoden.

Utländska valutor

Beträffande värdering av transaktioner och balansposter när valutasäkring tillämpas, se avsnittet om finansiella instrument, underrubriken dokumenterade säkringar av finansiella skulder i utländsk valuta.

Intäkter

Moderföretagets och koncernens intäkter redovisas till det verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Medlemsintäkter

Medlemsavgifter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder vilket innebär att intäkten beräknas som ett årsgenomsnitt av varje medlemsförbunds antal medlemmar

Bidrag och anslag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader (t.ex. för administration) redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Juridiska tjänster

För tjänsteuppdrag avseende juridiska tjänster till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad. För tjänsteuppdrag på löpande räkning redovisas inkomsten som är hänförlig till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt i takt med att arbete utförs och material levereras eller förbrukas.

Hysesintäkter

Hysesintäkter periodiseras i enlighet med hyresavtal och intäktsredovisas i den period uthyrning sker. Intäkterna redovisas netto exklusive mervärdesskatt. I tillämpliga fall ingår tjänster som bolaget tillhandahåller såsom el och värme. Förskottsbetalda hyror redovisas som förutbetalda hyresintäkter.

Konferens och rekreation

Koncernen äger och förvaltar två hotell- och konferensanläggningar varav en är belägen i Italien. Försäljning av hotelltjänster och konferens intäktsredovisas i sin helhet när tjänsten utförts.

Finansiella intäkter

Koncernen har finansiella intäkter i form av utdelningar på kortfristiga placeringar, ränteintäkter, realisationsvinster på köp och försäljningar av kortfristiga placeringar, resultat från andelar i handelsbolag och i förekommande fall försäljningar av andra finansiella anläggningstillgångar.

De finansiella intäkterna redovisas när rätten till dessa är säkerställd.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i koncernen utgörs av lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro, sjukvård. Ersättningar redovisas som en kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning.

Pensionsförpliktelser

Koncernen har två pensionssystem, ett förmånsbestämt och ett premiebestämt. Båda pensionssystemen regleras i respektive gällande kollektivavtal. Koncernen är skyldig att löpande avsätta medel för det förmånsbaserade systemet till pensionsstiftelse.

Åtaganden som inte är avsatta i pensionsstiftelse redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Inkomstskatt

Koncernen är inte skattskyldig för den fackliga verksamheten, däremot för den näringsverksamhet som bedrivs genom sin fastighets-, hotell-, konferensverksamhet och kapitalförvaltning.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen.

Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen. Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag redovisas inte i koncernredovisningen då moderföretaget i samtliga fall kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte bedöms sannolikt att en återföring sker inom överskådlig framtid.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, ut rangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

I samband med fastighetsförvärv bedöms om fastigheten väntas ge upphov till framtida kostnader för rivning och återställande av platsen. I sådana fall görs en avsättning och anskaffningsvärdet ökas med samma belopp.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Avskrivningarna ingår i resultaträkningens poster Avskrivningar enligt plan/Av- och nedskrivningar. Koncernens mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	Koncernen Moderföretaget	
Stommar	100 år	100 år
Fasader	50 år	50 år
Rör, tak, hissar	40 år	40 år
El, ventilation, fönster	30 år	30 år
Inventarier	3-10 år	3-10 år

När det finns en indikation på att en tillgångs värde minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. Har tillgången ett återvinningsvärde som är lägre än det redovisade värdet, skrivs den ner till återvinningsvärdet. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångarna på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter). För tillgångar, andra än goodwill, som tidigare skrivits ned görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras. I resultaträkningen redovisas nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar i den funktion där tillgången nyttjas.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3 kapitel 11, vilket innebär att finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärde.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelseerna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. I posten kortfristiga placeringar ingår andelar i värdepappersfonder.

Räntebärande värdepapper, certifikat och bankdepositioner förvärvade i syfte att innehas till inlösningsstidpunkten värderas vid förvärvet till anskaffningsvärde. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att räntan under innehavstiden är konstant. Övriga obligationer värderas till anskaffningsvärde. Alla transaktioner med värdepapper redovisas på affärsdagen.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Posten består huvudsakligen av aktier och andelar samt innehav av räntebärande tillgångar. Innehaven innehas på lång sikt. Tillgångar ingående i posten redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas aktierna till anskaffningsvärde med bedömning av om nedskrivningsbehov föreligger. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reservering för värdeminskning.

Värdepappersportföljer

Koncernen har en värdepappersportfölj, bestående av andelar i värdepappersfonder med allokering mot aktier och räntor samt en mindre del hedgefond. Värdepappersfonderna ingår i posten kortfristiga placeringar i balansräkningen. För de instrument som ingår i någon av dessa tillämpas värderingsprincipen på portföljen som helhet. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip samt prövning av nedskrivningsbehov avräknas realiserade förluster mot realiserade vinster inom respektive värdepappersfond.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Derivatinstrument som ingår i säkringsredovisning

Koncernen utnyttjar så kallade ränteswapar för att hantera ränterisken som uppstår vid upptagande av lån till rörlig ränta. För dessa transaktioner tillämpas normalt säkringsredovisning. När transaktionen ingås, dokumenteras förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, liksom även koncernens mål för riskhanteringen och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också företagets bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida ränteswaparna som används i säkringstransaktioner i hög utsträckning är effektiva när det gäller att motverka förändringar i kassaflöden som är hänförliga till de säkrade posterna.

Säkringsredovisningens upphörande

Säkringsredovisningen avbryts om säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in, eller säkringsrelationen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning. Eventuellt resultat från en säkringstransaktion som avbryts i förtid redovisas omedelbart i resultaträkningen.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar

Vid varje balansdag bedömer koncernen om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov i någon av de finansiella anläggningstillgångarna. Nedskrivning sker om värdenedgången bedöms vara bestående. Nedskrivning redovisas i resultaträkningsposten Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar. Nedskrivningsbehovet prövas individuellt för finansiella anläggningstillgångar som är väsentliga. Exempel på indikationer på nedskrivningsbehov är negativa ekonomiska omständigheter eller ogynnsamma förändringar i företag som koncernen har investerat i.

Nedskrivning för tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde beräknas som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av företagsledningens bästa uppskattning av de framtida kassaflödena diskonterade med tillgångens ursprungliga effektivränta. Om nedskrivning sker fastställs nedskrivningsbeloppet som skillnaden mellan det redovisade värdet och det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nuvärdet av framtida kassaflöden (som baseras på företagsledningens bästa uppskattning).

Varulager

Varulagret värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Inkuransrisker har därvid beaktats.

Anskaffningsvärdet fastställs med användning av först in, först ut-metoden (FIFU). För råvaror ingår alla utgifter som är direkt hänförliga till anskaffningen av varorna i anskaffningsvärdet. I egentillverkad produktion består anskaffningsvärdet av externa tillverkningskostnader med skäligt tillägg för interna tillverkningskostnader.

Pågående arbeten för annans räkning

Inkomster och utgifter från uppdrag på löpande räkning resultatredovisas i den takt uppdraget utförs och faktureras. Ej fakturerat arbete vid årets slut värderas till aktuellt försäljningspris.

Avsättningar

Företaget gör en avsättning när det finns en legal eller informell förpliktelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Koncernen gör avsättningar för pensioner som inte är avsatta i pensionsstiftelse och redovisas därmed som en avsättning i balansräkningen. Avsättningar för omstrukturering görs när det föreligger en fastställd och utförlig omstruktureringsplan och berörda personer har informerats.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt direkt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras, förutom kassa- och banktillgodohavanden, kortfristiga placeringar som handlas på en öppen marknad till kända belopp.

Moderföretagets redovisnings- och värderingsprinciper

Samma redovisnings- och värderingsprinciper tillämpas i moderföretaget som i koncernen, förutom i de fall som anges nedan.

Förändringar av obeskattade reserver redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Obeskattade reserver redovisas med bruttobelopp i balansräkningen, inklusive den uppskjutna skatteskuld som är hänförlig till reserverna. Koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner.

Aktier och andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår köpeskillingen som betalats för aktierna samt förvärvskostnader. Eventuella kapitaltillskott läggs till anskaffningsvärdet när de lämnas. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt.

Bundet eget kapital bestäms i enlighet med ett kongressbeslut år 2008 då LOs bundna egna kapital ska motsvara det belopp som fanns i räkenskaperna vid utgången år 1999 och värdesäkras genom att det genomsnittligt ska finnas tillgångar vars marknadsvärde minst är lika stora som det bundna egna kapitalet ökat med konsumentprisindex från basåret 2000.

Uppskattningar och bedömningar

LO-koncernen gör regelmässigt uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande år behandlas i huvuddrag nedan.

Pensionsförpliktelser

LO har två pensionssystem, förmånsbestämt samt premiebestämt som regleras enligt kollektivavtal. LO är skyldig att löpande avsätta medel till pensionsstiftelse och premieinsättning. Vad gäller stiftelsen innebär det att från tid till annan ska stiftelsen innehålla tillgångar motsvarande den beräknade utfästelsen för såväl aktiva, pensionerade samt fribrev. Bedömningen av utfästelsernas storlek görs, för LO:s räkning, av Kooperationens Pensionsanstalt KP/Folksam, vars metodik står under Finansinspektionens överinseende. Denna värdering görs på samma sätt för de förpliktelser som är skuldförda i koncernens balansräkning.

Byggnader och mark

Samtliga förvaltningsfastigheter är värderade av oberoende värderingsman under de senaste två åren i enlighet med koncernens redovisningsprinciper som redovisas i not 12.

Andelar i intresseföretag

Några intresseföretag äger och förvaltar obebyggd mark där framtagande av detaljplan pågår. Vid bedömningen av värdet av obebyggd mark har såväl detaljplanerisk som marknadsrisk beaktats och något behov av nedskrivning bedöms inte föreligga.

Not 2 Verksamhetens intäkter och verksamhetens resultat fördelat på rörelsegränar

Verksamhetens intäkter fördelar sig på rörelsegränar enligt följande

	Koncernen	
	2016	2015
Facklig verksamhet	495 003	483 351
Fastigheter	157 217	140 659
Juridisk verksamhet	55 041	57 867
Hotell- och konferensverksamhet	160 473	149 786
Övrigt tryckeri, ekonomiservice mm	21 226	13 023
Övrig verksamhet	<u>18 991</u>	<u>41 418</u>
Summa	907 951	886 104

Verksamhetens resultat fördelar sig på rörelsegränar enligt följande:

	Koncernen	
	2016	2015
Facklig verksamhet	-56 110	-26 049
Fastigheter	61 982	77 118
Juridisk verksamhet	-2 310	-874
Hotell- och konferensverksamhet	6 179	223
Övrigt tryckeri, ekonomiservice mm	-5 187	-7 249
Övrig verksamhet	<u>8 630</u>	<u>98</u>
Summa	13 184	43 267

Not 3 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2016		2015	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)
LO	74 859	54 610	72 806	42 894
Dotterföretag	85 523	(25 263)	81 862	(16 654)
Koncernen	160 382	(9 389)	154 668	(11 106)
		(34 652)		(27 760)
		2016		2015
Övriga personalkostnader LO		4 497		4 604
Övriga personalkostnader dotterföretag		3 187		3 471
		7 684		8 075
Summa personalkostnader LO		133 966		120 304
Summa personalkostnader koncernen		259 490		242 636

LO har två pensionssystem, förmånsbestämt samt premiebestämt som regleras enligt kollektivavtal. LO är skyldig att löpande avsätta medel till pensionsstiftelse och premieinsättning. Vad gäller stiftelsen innebär det att från tid till annan ska stiftelsen innehålla tillgångar motsvarande den beräknade utfästelsen för såväl aktiva, pensionerade samt fribrev. Av LOs avsättningar till pensionsstiftelse 2016 om 22,0 mkr (14,4) avser 57,3 mkr (40,5) pensionskostnader och -35,3 mkr (-26,1) finansiella poster beroende på stiftelsens avkastning. Total avsättning till premiebestämd pension är 3,2 mkr (2,2).

Av LOs avsättningar till pensionsstiftelse avser 1 834 tkr (1 257 tkr) gruppen styrelse och ledning. Avsättning till premiebaserad pension för gruppen styrelse och ledning har gjorts med 426 tkr (364 tkr). För dotterföretagen är avsättningar och andra pensionskostnader 960 tkr (1 036 tkr).

Löner och andra ersättningar fördelade per befattningshavare och land

LO *)	Avtalad lön	2016 varav styrelsearvode	Övriga anställda	Avtalad lön	2015 varav styrelsearvode	Övriga anställda
Karl-Petter Thorwaldsson ordförande	1 188	208		1 163	204	
Tobias Baudin förste vice ordförande -maj	419	0		997	6	
Therese Guovelin förste vice ordförande juni-	600	66				
Ingela Edlund andre vice ordförande -maj	419	48		997	50	
Berit Müllerström andre vice ordförande juni-	600	0				
Torbjörn Johansson avtalssekreterare	<u>1 019</u>	<u>255</u>		<u>997</u>	<u>294</u>	
	4 245	577	70 614	4 154	554	69 206
	Styrelse och VD	varav styrelse		Styrelse och VD	varav styrelse	
Dotterföretag Sverige	3 913	89	54 929	3 896	145	51 951
Dotterföretag utomlands: Italien	<u>2 275</u>	<u>251</u>	<u>24 494</u>	<u>2 022</u>	<u>173</u>	<u>23 993</u>
Koncernen totalt	10 433	917	150 037	10 072	872	145 150

*) avser lön till LOs kongressvalda ledning. Fr o m kongressen 2012 avräknas eventuella styrelsearvodena.

Rätt till trygghetsersättning finns för LOs kongressvalda ledning. Funktionär som inte blir omvald för ny period eller avgår under mandatperioden kan efter beslut av LOs styrelse få trygghetsersättning. Trygghetsersättning utgår med 78 procent på den pensionsgrundande lön som funktionären hade vid avgången och uppräknas årligen med inkomstbasbeloppet. Trygghetsersättning utgår för funktionär som vid avgången har mer än tio år kvar till ordinarie pensionsålder under en tid av två år, mindre än tio år men mer än fem år kvar till ordinarie pensionsålder under en tid av tre år och för funktionär med mindre än fem år kvar till ordinarie pensionsålder under tiden fram till pension. Funktionär som uppbär trygghetsersättning är skyldig att stå till organisationens förfogande för lämpliga uppdrag under den tid och med den sysselsättningsgrad som motsvarar den utgående trygghetsersättningens storlek. Trygghetsersättningen ska samordnas med annan inkomst som för varje kalenderår överstiger två gånger det vid årets början gällande inkomstbasbeloppet.

Pensionsvillkor för LOs ledning regleras utifrån två pensionsavtal. Förmånsbestämt funktionärsavtal ger 78 procent av pensionsgrundande lön mellan 60-65 års ålder. Från 65 års ålder utgår pension motsvarande 10 procent på lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp och på lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp utgår 78 procent. Premiebestämt funktionärsavtal med rörlig pensionsålder, med premier om 10,5 procent upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent på lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp. LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson och tillträdande första vice ordförande Therese Guovelin har förmånsbestämd pension 60 år, LOs avgående förste vice ordförande Tobias Baudin, LOs avgående andra vice ordförande Ingela Edlund och tillträdande andra vice ordförande Berit Müllerström har premiebestämd pension. LOs avtalssekreterare Torbjörn Johansson förmånsbestämd pension 62 år.

Avgångsersättning till dotterföretagens verkställande direktörer utgår för LO-TCO Rättsskydd AB med 24 månadslöner samt för Riva del Sole SpA med 24 månadslöner.

Not 4 Medelantal anställda

	2016		2015	
	Antal anställda	Varav kvinnor	Antal anställda	Varav kvinnor
Moderföretaget	131	50%	130	50%
Dotterföretag				
Sverige	138	54%	133	57%
Italien	94	51%	94	51%
Totalt i dotterföretag	232	53%	227	55%
Koncernen totalt	363	52%	357	53%

Sjukfrånvaro

Företagets sjukfrånvaro har varit enligt följande: (samtliga värden i %)

	LO			
	2016	2015		
Total sjukfrånvaro i förhållande till total ordinarie arbetstid	3,0	3,6		
Varav långtidssjukfrånvaro	49,6	54,8		
Total sjukfrånvaro i förhållande till total ordinarie arbetstid				
Män	3,0	2,8		
Kvinnor	2,9	4,8		
Total sjukfrånvaro per åldersgrupp	män	kvinnor		
	2016	2015	2016	2015
29 år eller yngre	*	*	*	*
30-49 år	4,0	3,9	3,4	6,7
50 år eller äldre	1,9	1,5	2,7	3,6

*) Redovisas inte p g a undantagsregeln i lagstiftningen som säger att uppgiften inte ska lämnas om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till enskild individ.

Könsfördelning ledande befattningshavare

	Koncernen		LO	
	män	kvinnor	män	kvinnor
Styrelseledamöter	70	26	14	4
Organisationens ledning	19	8	2	3

Not 5 Ersättning till revisorerna

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
PwC				
Revisionsuppdraget	2 041	1 368	514	470
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	903	208	883	158
Skatterådgivning	0	105	0	40
Övriga tjänster	<u>0</u>	<u>2 732</u>	<u>31</u>	<u>1 104</u>
Summa	2 944	4 413	1 428	1 772
Övriga revisorer				
Revisionsuppdraget	<u>242</u>	<u>240</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa	242	240	0	0

Not 6 Operationella leasingavtal

Under året betalda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal uppgår i koncernen till 9 281 tkr (11 423 tkr) och i LO till 1 443 tkr (1 389 tkr).

I koncernens redovisning utgörs den operationella leasingen i allt väsentligt av hyrda lokaler, tryckeri- och kopieringsutrustning. Avtalen om hyra löper mellan fem till åtta år. Storleken på de framtida lokalhyrorna baseras på utvecklingen av konsumentprisindex.

Nominella värdet av avtalade framtida leasingavgifter avseende avtal (inkl lokalhyresavtal) där återstående löptid överstiger ett år, fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Förfaller till betalning inom 1 år	10 604	9 640	1 179	1 407
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	14 741	19 187	1 217	2 251
Förfaller till betalning senare än fem år	0	0	0	0
	25 345	28 827	2 396	3 658

Nominellt värde av framtida hyresintäkter där den återstående intäkten fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Förfaller till betalning inom 1 år	144 737	128 276	10 512	9 430
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	224 111	199 198	21 167	20 992
Förfaller till betalning senare än fem år	33 587	612	0	301

Koncernen äger och förvaltar ett flertal fastigheter för långsiktig uthyrning och förvaltning.

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Utdelningar	167 398	21 539	95	95
Realisationsresultat vid försäljningar	16 668	846	0	170
Resultat från andelar i handelsbolag	-1 524	0	0	0
Räntor	13 973	7 052	0	7 058
Kursdifferenser	0	0	0	0
Värderegleringar	-92 345	0	0	0
Realisationsresultat vid försäljning av fastighet	0	-1 297	0	0
Summa	104 170	28 140	95	7 323

Not 8 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Utdelningar	28 833	22 532	0	0
Räntor	526	8 880	304	272
Kursdifferenser	522	0	0	0
Realisationsresultat vid försäljningar	146	57 443	0	0
Värdereglering	0	0	0	0
Summa	30 027	88 855	304	272

Not 9 Bokslutsdispositioner

	LO	
	2016	2015
<u>Skattemässiga dispositioner</u>		
Förändring av periodiseringsfond	<u>25 729</u>	<u>29 000</u>
Summa	25 729	29 000
<u>Övriga dispositioner</u>		
Koncernbidrag	<u>0</u>	<u>-4 228</u>
Summa	0	-4 228
Total summa	25 729	24 772

Not 10 Skatt

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skatt	-22 376	-31 816	-6 177	-13 147
Uppskjuten skatt	<u>2 565</u>	<u>-5 108</u>	<u>-91</u>	<u>42</u>
Skatt på årets resultat	-19 811	-36 924	-6 268	-13 105

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Redovisat resultat före skatt	121 891	143 583	10 106	13 675
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	-26 816	-31 588	-2 223	-3 008
Skatteeffekt av ej skattepliktig facklig verksamhet	-16 176	-5 361	-16 177	-5 361
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	43 741	8 465	11 066	1 293
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-23 778	0	0	0
Skatt hänförlig till tidigare års resultat	1 727	-5 942	1 167	-5 847
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-168	-1 041	-101	-182
Övrigt	3 188	0	0	0
Effekt av utländska skattesatser.	<u>-1 529</u>	<u>-1 457</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Redovisad skattekostnad	-19 811	-36 924	-6 268	-13 105

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen	
	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	1 480	1 276
Anskaffningar	28	200
Försäljning	0	-154
Omklassificering	-377	0
Omräkningsdifferenser	<u>-141</u>	<u>158</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	990	1 480
Ingående avskrivningar	-1 231	-1 176
Årets avskrivningar	-7	-46
Försäljning	0	154
Omklassificering	-122	0
Omräkningsdifferenser	<u>398</u>	<u>-163</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-962	-1 231
Bokfört värde	28	249

Not 12 Byggnader och mark

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	1 802 107	1 806 404	164 989	164 488
Förvärv				
Anskaffning	36 923	8 093	0	0
Aktivering av ombyggnationer	0	501	13 915	501
Försäljning och utrangeringar	-171	-9 012	0	0
Omklassificering	-85	2 202	0	0
Omräkningsdifferenser	7 444	-6 081	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 846 218	1 802 107	178 904	164 989
Ingående avskrivningar	-475 418	-444 022	-74 167	-69 825
Försäljning och utrangeringar	171	7 714	0	0
Årets avskrivningar	-38 279	-42 153	-4 214	-4 342
Nedskrivning	0	0	0	0
Omklassificering	276	0	0	0
Omräkningsdifferenser	-3 791	3 043	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-517 041	-475 418	-78 381	-74 167
Planenligt restvärde	1 329 177	1 326 689	100 523	90 822
Varav bokfört värde fastigheter i Sverige	1 242 878	1 246 468	94 681	84 787
varav mark	345 545	345 545	1 740	1 740
varav byggnad	897 333	900 923	92 941	83 047
Taxeringsvärden fastigheter i Sverige	1 810 591	1 725 194	279 020	235 365

Fastigheternas bedömda marknadsvärde i koncernen uppgår till 3 600 mkr (2 983) +/- 10 %. Samtliga fastigheter är värderade av oberoende värderingsman. Värdebedömningen av fastigheterna utgör en bedömning av fastigheternas värde inklusive tillhörande inventarier. Värderingarna har genomförts med erkända och accepterade värderingsmodeller.

Underlag för värderingen är uppgifter om lokalhyresavtal, vakanta lokaler, löpande drifts- och underhållskostnader samt utförda och planerade större underhållsåtgärder och investeringar. Värdebedömningarna grundas på kassaflödesanalyser beroende på prognoser över framtida betalningsströmmar samt på jämförelser och analys av genomförda köp av fastigheter inom respektive delmarknad, så kallad ortprisanalys.

Kassaflödesanalysen innebär en analys och värdering av de betalningsströmmar, driftöverskott, som fastighetsinnehavet förväntas ge upphov till under kalkylperioden som är fem år. Fastighetens värde beräknas som summan av nuvärdet av driftöverskotten samt nuvärdet av fastighetens bedömda restvärde vid kalkylperiodens slut. Kalkylräntan varierar beroende på belägenhet, statsobligationsräntan och övriga riskfaktorer.

Not 13 Inventarier

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	217 833	213 855	34 592	28 802
Inköp	23 811	17 453	7 001	6 598
Försäljning och utrangeringar	-14 337	-5 439	0	-808
Omklassificering	32	-3 158	0	0
Omräkningsdifferenser	6 069	-4 878	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	233 408	217 833	41 593	34 592
Ingående avskrivningar	-151 854	-150 926	-20 210	-19 410
Årets avskrivningar	-14 374	-13 275	-2 764	-1 608
Försäljning och utrangeringar	14 337	8 649	0	808
Nedskrivning	0	0	0	0
Omklassificering	-29	-98	0	0
Omräkningsdifferenser	-4 683	3 796	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-156 603	-151 854	-22 974	-20 210
Bokfört värde	76 805	65 979	18 619	14 382

Not 14 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående balans	15 680	5 671	7 199	296
Under året nedlagda kostnader	20 138	12 006	0	7 405
Under året genomförda omfördelningar	<u>-21 919</u>	<u>-1 997</u>	<u>-7 098</u>	<u>-502</u>
Utgående balans	13 899	15 680	101	7 199

Not 15 Andelar i koncernföretag

	LO	
	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	940 188	802 516
Förvärv	0	138 673
Avyttring	0	-1 001
Resultat från handelsbolag	0	0
Summa	940 188	940 188
Ingående uppskrivningar	343 198	343 198
Avyttring	0	0
Utgående ackumulerade uppskrivningar	343 198	343 198
Ingående nedskrivningar	-15 550	-15 550
Förvärv	0	0
Avyttring under året	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-15 550	-15 550
Bokfört värde	1 267 836	1 267 836

Koncernen	Org nr	Säte	Kapitalandel
Bantorget Finans AB	556152-4595	Stockholm	100%
Brunnsvik Förvaltning AB	556737-3195	Stockholm	100%
Bantorget Utveckling AB	556716-7167	Stockholm	100%
Bantorget Egendom AB	556953-0040	Stockholm	100%
Bantorget Förvaltning AB	556057-7388	Stockholm	100%
Spaden Fastighets AB	556225-1230	Stockholm	100%
LO Service Center AB	556638-0464	Valdemarsvik	100%
Örenäs Slott Hotell och Konferens AB	556736-9854	Landskrona	100%
Örenäs Slott och Egendom AB	556798-5857	Stockholm	100%
Kungslagern Holding AB	556875-2694	Stockholm	51%
Lagern 11 AB	556761-8037	Stockholm	51%
LO-TCO Rättsskydd AB	556150-9257	Stockholm	90%
Strykjärnet i Norrköping HB	916694-5544	Norrköping	75%
HB Klockan	916501-8079	Stockholm	51%
Klockans Garage AB	556640-8620	Stockholm	51%
Utbildningsförlaget Brevskolan Ek förening	702000-2601	Stockholm	96%
Riva del Sole (spa)	67520536	Italien	68%

LO	Röstandel	Antal andelar	Bokfört värde	
			2016	2015
Bantorget Förvaltning AB	100%	250 000	1 258 360	1 258 360
Utbildningsförlaget Brevskolan Ek förening	96%	19 750	0	0
LO-TCO Rättsskydd AB	90%	63 000	9 476	9 476
Summa			1 267 836	1 267 836

Not 16 Fordringar hos koncernföretag

	LO	
	2016	2015
Ingående nominellt värde	3 000	3 000
Förändringar	<u>0</u>	<u>0</u>
Utgående ackumulerat nominellt värde	3 000	3 000
Ingående nedskrivningar	0	0
Återlagda nedskrivningar under året	<u>0</u>	<u>0</u>
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående bokfört restvärde	3 000	3 000

Not 17 Andelar i intresseföretag

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	86 748	74 111	2 665	28 715
Förvärv	15 765	5 089	5 850	290
Omklassificering	3 000	0	0	0
Resultat från intresseföretag	13 770	7 548	0	0
Avyttring	<u>-100</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-26 340</u>
Utgående ackumulerat nominellt värde	119 183	86 748	8 515	2 665
Ingående nedskrivningar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar	<u>-2 950</u>	<u>0</u>	<u>-2 950</u>	<u>0</u>
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-2 950	0	-2 950	0
Utgående bokfört värde	116 233	86 748	5 565	2 665

Koncernen och LO

	Org nr	Säte	andel
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Stockholm	50,0%
AB Folkets Hus i Stockholm	556050-3103	Stockholm	32,1%
Facket Medlemsförmåner i Sverige AB	556616-9404	Stockholm	30,0%
LO Mediehus AB	556036-4613	Stockholm	29,0%
Runö Fastigheter HB	969723-2107	Stockholm	39,6%
Täljö Utveckling nr 4 AB	556750-5069	Stockholm	40,0%
Västerkulla Hotell Holding AB	556981-3214	Stockholm	50,0%
Politism AB	556964-1094	Stockholm	25,5%
BOLO Bostad AB	559016-3365	Stockholm	50,0%
Byggkultur Sverige AB	556170-7315	Stockholm	40,0%
Byggkultur Mälardalen AB	556947-5352	Stockholm	33,0%
Bantorget Hyresbostäder AB	559085-6737	Stockholm	25,0%
Rödstu Hage AB	556961-6807	Stockholm	25,0%

LO

	Röstandel	Antal andelar aktier	Bokfört värde 2016	2015
Fairtrade Sverige AB	50,0%	2 000	1 575	1 575
Facket Medlemsförmåner i Sverige AB	30,0%	400	700	800
Politism AB	25,5%	12 750	3 000	0
LO Mediehus AB	29,0%	1 450	<u>290</u>	<u>290</u>
			5 565	2 665

Koncernen

	Röstandel	Antal andelar aktier	Bokfört värde 2016	2015
Fairtrade Sverige AB	50,0%	2 000	5 063	3 108
AB Folkets Hus i Stockholm	32,1%	77 161	29 359	18 480
Facket Medlemsförmåner i Sverige AB	40,0%	400	1 659	1 084
LO Mediehus AB	29,0%	1 450	1 902	1 876
Täljö Utveckling nr 4 AB	40,0%	40 000	120	120
Västerkulla Hotell Holding AB	50,0%	20 000	40 658	28 103
Politism AB	25,5%	12 750	2 185	0
BOLO Bostad AB	50,0%	30 000	2 880	2 399
Byggkultur Sverige AB	40,0%	1 920	29 858	29 887
Byggkultur Mälardalen AB	33,0%	50	176	188
Bantorget Hyresbostäder AB	25,0%	12 500	13	0
Rödstu Hage AB	25,0%	125	<u>2 360</u>	<u>1 503</u>
Summa redovisas som Andelar i intresseföretag			116 233	86 748
Runö Fastigheter HB	39,6%	400	-3 904	-2 380
Summa ingår i posten Övriga kortfristiga skulder			-3 904	-2 380
Netto bokfört värde			112 329	84 368

Not 18 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	410 497	414 751	96 776	96 838
Förvärv	28	4 464	0	0
Omklassificering	-3 000	0	-3 000	0
Avyttring	<u>-98 337</u>	<u>-8 718</u>	<u>0</u>	<u>-62</u>
Utgående anskaffningsvärde	309 188	410 497	93 776	96 776
Ingående nedskrivningar	-9 512	-9 556	-5 562	-5 606
Årets nedskrivning	-89 318			
Upplösning	<u>0</u>	<u>44</u>	<u>0</u>	<u>44</u>
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-98 830	-9 512	-5 562	-5 562
Utgående restvärde enligt plan	210 358	400 985	88 214	91 214
			Bokfört värde	
Moderföretagets innehav	Antal	Kvotvärde	2016	2015
Fora AB	500	50	0	0
AFA Livförsäkringsaktiebolag	5	500	0	0
AMF Pensionsförsäkring AB	350	3 500	0	0
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag	150	1 500	0	0
Boo Energi ek förening	8	1	0	0
FFI BFR 10 000	10	1	0	0
Gershedens Folkets Hus stödförening	100	10	0	0
LOs Försäkringshandelsbolag	45	88 211	88 214	88 214
Politism AB	12 750	12 750	0	3 000
Maison Syndicale	1 234	0	0	0
Summa			88 214	91 214
Dotterföretagets innehav				
Aftonbladet Hierta AB	7 200	7 200	108 000	108 000
Aberdeen Fastighetsfond Sverige AB	801 898	80	2 027	100 359
Aberdeen Residential Sweden AB	2 000	1 000	1 311	90 629
Riksbyggen ek förening	2 063	1 031	1 031	1 031
Övrigt			<u>9 775</u>	<u>9 752</u>
Summa			<u>122 144</u>	<u>309 771</u>
Summa koncernen			210 358	400 985

Not 19 Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Ingående nominellt värde	241 060	234 096	388	105 695
Tillkommande fordringar	40 398	17 725	0	0
Omklassificeringar	0	0	0	0
Amorteringar, avgående fordringar	<u>-89 837</u>	<u>-10 761</u>	<u>-88</u>	<u>-105 307</u>
Utgående ackumulerat värde	191 621	241 060	300	388

Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Förutbetalda hyror	3 111	4 227	0	2
Upplupna ränteintäkter	3 106	2 561	0	0
Upplupna anslag	1 468	1 445	1 468	1 445
Förutbetalda pensionspremier	88	473	88	473
Övriga poster	<u>45 323</u>	<u>48 389</u>	<u>17 848</u>	<u>21 476</u>
Summa	53 096	57 095	19 404	23 396

Not 21 Kortfristiga placeringar

	Koncernen		LO	
	Marknads- värde	Bokfört värde	Marknads- värde	Bokfört värde
2016				
Värdepappersfonder	1 809 053	1 426 576	0	0
	<u>1 809 053</u>	<u>1 426 576</u>	0	0
2015				
Värdepappersfonder	1 462 769	1 156 624	0	0
	<u>1 462 769</u>	<u>1 156 624</u>	0	0

Not 22 Ändamålsbestämda medel

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Reserverade medel för solidaritetsarbete	<u>11 668</u>	<u>14 540</u>	<u>11 668</u>	<u>14 540</u>
	11 668	14 540	11 668	14 540

Not 23 Obeskattade reserver

	LO	
	2016	2015
Periodiseringsfond	<u>72 800</u>	<u>98 529</u>
	72 800	98 529

Not 24 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Pensionsåtaganden som inte täcks genom realstiftelse				
Belopp vid årets ingång	64 856	62 331	58 252	56 242
Under året avsatt	2 253	2 719	2 093	2 010
Upplösning	-785	-97	0	0
Valutakursdifferens	<u>101</u>	<u>-97</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Belopp vid årets utgång	66 425	64 856	60 345	58 252

Not 25 Övriga avsättningar

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Belopp vid årets ingång	2 302	4 287	0	0
Årets förändring	<u>-1 547</u>	<u>-1 985</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Belopp vid årets utgång	755	2 302	0	0

Not 26 Uppskjuten skatt

Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars eller skulders redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Temporära skillnader avseende följande poster samt underskottsavdrag har resulterat i uppskjutna skattefordringar och -skulder:

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Uppskjutna skattefordringar				
Fastigheter, nedskrivningar	5 200	5 293		
Övriga avdragsgilla temporära skillnader	<u>0</u>	<u>0</u>		
Summa	5 200	5 293	0	0
Uppskjutna skatteskulder				
Övriga skattepliktiga temporära skillnader	215	105	139	48
Obeskattade reserver	<u>34 262</u>	<u>37 102</u>		
Summa	<u>34 477</u>	<u>37 207</u>	139	48

Not 27 Långfristiga skulder

Nedan anges den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning mellan ett och fem år efter balansdagen.

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Skulder till kreditinstitut	585 493	611 382	0	0
Övriga långfristiga skulder	<u>9 382</u>	<u>11 731</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	594 875	623 113	0	0

Derivatinstrument

I koncernen förekommer ränteswapavtal, som tecknats i syfte att säkra sig för fluktuationer i räntor. Värdet av avtalen är negativt på grund av nuvarande ränteläge.

HB Klockan

Nominellt belopp 40 800 tkr. Genomsnittlig löptid 4 år. Marknadsvärde -2 285 tkr

Lagern 11 AB

Nominellt belopp 525 000 tkr. Genomsnittlig löptid 8 år. Marknadsvärde -65 049 tkr.

Not 28 Checkräkningskredit

Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår i koncernen till 35 043 tkr (37 231 tkr).

Not 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Semesterlöner	15 467	14 994	10 225	9 880
Upplupna sociala avgifter	16 851	14 654	11 158	8 558
Förskottsinsbetalade hyror	30 979	19 290	2 204	1 647
Förutbetalda anslag	6 482	12 628	6 482	12 628
Förskottsinsbetalda medlemsavgifter	2 003	0	2 003	0
Övriga poster	<u>17 241</u>	<u>14 958</u>	<u>9 420</u>	<u>12 220</u>
Summa	89 023	76 524	41 492	44 933

Not 30 Ställda säkerheter

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
För egna avsättningar och skulder				
Fastighetsinteckningar				
-Avseende skuld till kreditinstitut	<u>712 136</u>	<u>709 849</u>	0	0
Summa ställda säkerheter	712 136	709 849	0	0

Not 31 Eventualförpliktelser

	Koncernen		LO	
	2016	2015	2016	2015
Skulder i delägda handelsbolag	56 940	58 687	0	0
Borgensförbindelser	22 900	12 365	22 900	12 366
Eventualskulder	5 062	4 977	0	0
Kapitalinvesteringsåtagande	<u>0</u>	<u>21 605</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa ansvarsförbindelser	84 902	97 634	22 900	12 366

Not 32 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Nedan anges andelen av årets inköp och försäljning avseende koncernföretag.

	LO	
	2016	2015
Inköp från dotterföretag i förhållande till externa kostnader	3,4%	2,3%
Försäljning till dotterföretag i förhållande till verksamhetens intäkter	0,6%	0,5%

Not 33 Väsentliga händelser efter balansdagen

I slutet av 2016 bildades Bantorget Hyresbostäder AB tillsammans med sju LO-förbund. Bantorget Egendom AB äger 25% av aktierna. I början av 2017 har bolaget förvärvat 166 nyproducerade hyreslägenheter i Kalkbrottet i Limhamn, Malmö.

Bantorget Egendom AB bildade i början av 2017 SHH Landbolaget AB tillsammans med SHH Bostad AB och AB Bodal. SHH Landbolaget har tillförts drygt 1 000 bostadsbyggrätter från sina ägare. Bantorget Egendom äger 25% av bolaget.

Stockholm, 2017-04-24

Karl-Petter Thorwaldsson

Torbjörn Johansson

Therese Guovelin

Berit Müllerström

Per-Olof Sjöo

Susanna Gideonsson

Anders Ferbe

Malm Ackholt

Jan Rudén

Lars Lindgren

Markus Pettersson

Jan Granvik

Tobias Baudin

Hans-Olof Nilsson

Johan Lindholm

Jonas Wallin

Mikael Johansson

Magnus Pettersson

Matts Jutterström

Vår revisionsberättelse har lämnats 24 april 2017

Lars Wennberg
Auktoriserad revisor

Ulf Andersson

Jan-Olof Gustavsson

Britta Lepp

Revisionsberättelse

Till representantskapet i Landsorganisationen i Sverige org.nr 802001-9769

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Landsorganisationen i Sverige för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföreningens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att representantskapet fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföreningen och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att föreningen inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen och koncernredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Landsorganisationen i Sverige för år 2016.

Vi tillstyrker att representantskapet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

N

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 24 april 2017

Lars Wennberg
Auktoriserad revisor

Ulf Andersson
Förtroendevalda revisor

Jan-Olof Gustavsson
Förtroendevalda revisor

Britta Lepp
Förtroendevalda revisor